

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa".

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 7. aprila.

Glave naših slovenskih klerikalov, osobito takozvani prvaki se kaj radi primerjajo s Čehi in sklicujejo na češke voditelje, in kadar bi radi po nas udarili, mahnejo po tako zvanih Mladočehih, protivnikih Staročehov, njih vzgleda. Za to ne bode odveč, da ponavljamo, kako malo uzroka imajo naši slovenski protivniki v Čehih vzgledov iskati. Med Čehi nij nikjer tistega hinavstva, nikjer tistega terorizma in tiste klerikalne netolerance, ki je pri nas narodni razpor naredila. Dokaz temu je nova izjava iz peresa Palackega, katero je "Pokrok" od zadnjega petka prinesel. Ta izjava je sicer polemika proti Mladočehom in bi se morda tudi sama proti sebi, t. j. proti staročeski stranki dala obrniti, ali ima nekatere stavke v sebi, katere posebno našim klerikalcem priporočamo v posnemanje in tehtno premišljevanje.

"Boj, ki ga je naš narod (pravi se v tej Palackega izjavi) bojeval v različnih časih, enkrat s krščanstvom, potlej s katolicizmom, je najprej boj za ohranitev naše narodnosti..."

"Nihče nij do zdaj tajil, da tist, ki nij katolik, ne bi mogel veljati za pravega Čeha, za poštenega bojovníka v svetem boji za dobro pravico. (A naši slovenski klerikali tako bedarijo teden na teden godejo, češ, da nij nihče dober Slovenec, kdor za njimi ne molitvari. Uredn.) Svoboda misli in učenja, svoboda znanosti in omika tega stoletja, vse to ima nasledek, da v ljudstvu razna veroizpovedanja nastajajo; da celo, da se v vsaki misleči glavi religi-

jozno prepričanje razvije, da celo more obliko ateizma in materijalizma imeti."

"Vsacemu Čehu je pristo, ono vero izpovedovati, za katero se je iz svojega lastnega premišljevanja in preiskavanja ali po tujem poduku odločil."

"Jezuit in Darvinist moreta našo narodnost in državno pravo zagovarjati, ne da bi kateri svoje stališče popustil."

"Misli in prepričanja v teologiji, filozofiji, naravoslovju, pravoslovju in narodnem gospodarstvu morejo med nami različne biti, ali zavoljo te razlike proglašati koga za slabega domoljuba, za sovražnika naroda (kar se v naših slovenskih klerikalnih listih vedno godi. Uredništvo.) je ne samo laž nego tudi krivica."

"Ali nij nad vse dvome vzvišeno da sta vera in domoljubje vsak čisto za se, vsak v svojem krogu idej? (Vsemu pametnemu svetu je to jasno, le naši bornirani klerikali vero s politiko v en lohec mečejo in brezvestno za izdajalca domovine in naroda proglašajo vsacega rojaka, ki v njih rog ne trobi. Uredn.)"

"Boj, ki ga naš narod zdaj bojuje je težek boj, je boj na življenje in smrt, boj nasproti nevarnemu sovražniku. V tem boji nam je vsaka moč draga."

V tem tonu staročesko pismo govori dalje in se tedaj gotovo razločuje od onega v naših "Novicah", ki so reklo: rajši nemškutarja nego liberalnega Slovenca, — in od onega v "Slov. Gospodarji", ki je tik pred narodnim razporom nam rekel: tako dolgo bomo (klerikalci) vas šilom boli, da boste liberalni obraz pokazali.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 7. aprila.

V obeh zbornicah *državnega zbora* je bilo od 4. novembra lanskega leta do zdaj 66 predlog predloženih. Med temi je bilo v obeh zbornicah 16 osnov soglasno sprejetih in je 12 uže sankcioniranih.

Dunajske novine v svojih velikonočnih člankih kažejo precej potrditve duha. Vzlasti "N. Fr. Pr." milo toži, da v ustavovni stranki in med Nemci nij vse v redu, da se počasi in tiho gode velike premembe.

Ogerskemu zboru ima predložena biti tudi zakonska osnova o novi volilni postavi, ki je uže izdelana.

Vnanje države.

Dnevni govor na *Francoskem* je zdaj Rochefortov ubeg. Francoska vlada je jako razsrdena, in baje je šlo v London uže nekaj ostrih not. V Versaillesu se namreč trdi, da se je ladija, na kateri je ušel, v Londonu pripravila. V Londonu pa pravijo, da je ladija zares, toda ne po pravici, imela angleško zastavo, pa da je francoska, zato nij Angleška ničesa zakrivila. Začelo se je hudo preiskavanje. Posameznosti ubega je zrisal Jourde, podpiral pa ga je na dozda še neznan način Victor Hugo. Pripoveduje se, da je ladija več dni čakala na ubežnike, in da je bilo na njej šest in dvajset dobro oroženih, na vse pripravljenih mož. Kako so potem ušli, nij še znano. Plavali so najbrže do ladije. Stražnikov nijso mogli podkupiti, ker denarja nijso imeli. Sploh je celi beg uganjka, s katero se bode francoska vlada še dolgo bavila, Rochefort pa se iz Avstralije pelje na angleškem parniku v London.

Italijanski minister Minghetti skuša, kakor se iz Rima piše, Sella v kabinet spraviti. V financah je Sella najrazumnejši mož cele Italije in politično misleči možje bi nje-

Listek.

Govor škofa Strosmajerja proti papeževi nezmožnosti

na rimskem cerkvenem zboru.

Poštovani očetje in bratje!

Drhčec, ali sloboden in miren v svojem notranjem pred bogom, ki živi in mene gleda, hočem med vami v tej slavni skupščini izpregovoriti.

Cel čas, odkar z vami tukaj sedim, poslušal sem vse dosedanje govore s živo željo, da mi kak žarek od zgoraj oči uma razsvitli in omogoči, da izrečem svoje menjenje o zaključkih tega svetega občega cerkvenega zbora. — Navzet čustva odgovornosti pred bogom, prečital sem čem temeljiteje spise starega in novega zakona, in te dostojne spomenike resnice povprašal, da li je sveti papež, ki tukaj predseduje v resnici naslednik sv. Petra, namestnik Jezusa Kristusa, in ne obrečen učitelj sv. cerkve? — Za rešenje

tega važnega vprašanja bil sem prisiljen, sedanje okoliščnosti iz vida pustiti, in sebo v dubu z bakljo svetega evangelija v roki v ono dobo postaviti, ko nij bilo niti ultramontanizma, niti galikanizma, in ko je cerkev imela za učitelje sv. Pavla, Petra, Jakoba in Janeza, katerim nobeden božanstvene veljave odreči ne more, in da ne dvoji o nauku sv. pisma, ki tukaj pred menoj leži, in katero je razglasil v Tridentu obdržani cerkveni zbor za pravilo vere in nauka o morali.

Jaz sem te svete listine pregledal — pa smem li očitno reči? — nijsem čisto nič našel, kar bi nazore ultramontancev potrdilo. Še več, čudno ali resnično, nijsem našel za časa apostolov ni spomina o papeži, ki bi bil naslednik sv. Petra in namestnik Jezusa Kristusa, kakor nič o Muhamedu, katerega takrat še nij bilo.

Vi boste, moj gospod Manningel (angleški škof) rekli, da jaz boga preklinjam, in vi gosp. Pice, da sem oblaznel. Ali oboje

nij res. — Prečital sem cel novi testament, ter kažem pred bogom podvignovski roko s tem razpelom, da o papeštvu, kakoršno je denes, nijsem ni spominka našel.

Poštovani bratje, ne vzkratite mi svoje pozornosti, ker z vašim mrmljanjem in ustavljanjem opravdate ne malo one, ki z očetom Hyacintom kažejo, da ta cerkveni zbor nij svoboden, nego da je našemu umu uže naprej protiven.

Hvala bodi njegovi ekscelenciji gospodu škofu Dupanloupu za znak priznanja, ki me obodruje, da dalje govorim. —

Čitajte svete spise s pazljivostjo, s katero me je bog obdaril, nijsem našel ne enega poglavja, ne ene vrste, v kateri bi bil Jezus Kristus sv. Petru vlado nad apostelni svojimi sorodniki dal.

Ko bi Simon sin Janezov to bil, za kar mi dandenes njegovo svetost Pija IX. držimo, potem je čudno, da Jezus Kristus nij njemu rekel: Ko pojdem jaz k svojemu očetu, poslušajte Simona Petra, kakor ste mene po-

gov vstop v ministerstvo z velikim veseljem pozdravili. Se ve da bi mu moral Minghetti svojo listino izročiti.

Španski alfonzistični in republikanski listi se prepirajo zdaj, o prav neugodnem času, čegava je bodočnost. Oba dela si jo prisvojujeta. Zmago prvega dne je glavni republikanski list „la Discusion“ praznoval kot zmago republike čez monarhijo. In res, ako se Serrano vrne kot zmagalec, se bode težko dal zapeljati, da bi svoje mesto kakemu drugemu prepustil, pa stopil v njegovo senco.

Karlistom je dovolj, da jih imajo le kake dve uri za zmagalce. Zdaj razširjajo govorico, da je nadvojvoda Albreht iz Avstrije skrivaj prišel med nje, in da vodi bitko. Tako govorjenje je preneumno in se samo na laž stavi.

Portugalski list „Democratia“ toži tamošnje urade, da sosednjemu kraljestvu skozi prste gledajo, in da je z vojniki in z denarjem podpirajo. Pravijo, da miguelizem karlizmu tako pomaga.

Dopisi.

Iz šoštanjkega okraja 5. aprila. [Izv. dopis.] (Volitev deželnega poslanca.) Uže meseca oktobra se je odpovedal poslanstvu pokojni naš poslanec pl. Adamovič, a volitev novega poslanca je še le zdaj razpisana. Po ukazu c. kr. namestnijske v Gradcu imajo meseca aprila izvoljeni biti volilni možje, 9. maja pak je v Slovenjem Gradcu volitev deželnega poslanca za okraje Slovenji Gradec, Marenberg in Šoštanj. Namestnijska je sedaj odločila, da bodo volilni možje na novo izvoljeni. Zato opozorujemo vse narodnjake tega volilnega okraja, naj se o pravem času podvzajajo in se ne dajo prehiteti od protivnikov pri volitvah volilnih mož. Sicer pa smo popolnem preverjeni, da bode tudi pri tej volitvi zmagal narodni kandidat kljub marenberškemu nemškutarjem. Samo to želimo, da se skoraj razglasi narodni kandidat in da se kandiduje mož, do katerega imamo zaupanje. Pri dosedanjih volitvah je bil razloček med nemškutarskim in narodnim kandidatom samo za malo glasov in naša zmaga je le mogoča pri največji slogi. Kdor tedaj neče, da bode naš okraj zastopan po kakem Schmidu iz Marenberga ali enacem možu, naj ne dela raz-

pora v domačem taborji s pretiranim klerikalstvom.

Iz Belgrada 3. aprila. [Izv. dop.] Pred nekoliko dnevi prinesle so tuje novine, a med njimi tudi naš belgradski „Vidov dan“, novico, da sedanji turški vezir neče priznati, kar je bivši vezir Srbiji obetal glede malega Zvornika in srbske železnice; osobito mnogo so v tej stvari pisali peštanski listi in naš „Vidov dan“. Da ta vest nij popolno resnična, moglo se je iz tega videti, da so jo baš ti listi tako nasprotivali, v kakvi nameri, more vsak znati, kdor odnošaje med Srbom in Magjarom pozna. Zdaj se ve, da je bila ta reč podpolno neresnična, kaj včeraj javljeno je telegrafično iz Carigrada, da je sultan pristal na zahteve Srbije tikoma železnice in malega Zvornika.

Bivši minister predsednik Ristič je penzioniran. Kaj čudne stvari se zdaj o njem govorijo. Iz vsega se vidi, da je bil on hud nasprotnik pokojnega kneza Mihajla. Ene novine so prinesle pismo, katerega je pokojni knez Mihajlo Rističu pisal ob priliki, ko ta nij hotel se primiti ministerstva, katero je knez sestvaril potem ko je gradove dobil, in to zbog tega, ker so mu bile neke tičnosti tega ministerstva antipatične. V tem pismu piše knez, kako se je on o njem (Rističu) prevaril, da je njegova sebičnost večja nego njegov patriotizem; na koncu pisma želi knez, da bi taki karakteri kmalu izginili v Srbiji.

Vi znate, da v krvi srbskega naroda še zmiraj živi osveta (maščevanje). Zdaj je mogoče mnogo naredeb Rističevih raztolmačiti, kakor zatvaranje gledališča, katerega je pustil pokojni knez Mihajlo zidati, in mnogo drugih; taisto pa tudi njegov hitri pad.

Gledališče je zopet otvoreno, družina nij tako velika, kakor je pred bila, občinstvo ga prav dobro obiskuje. Predvčeranjem bil je v Pančevi izbor poslanca za peštanski zbor; madjarska vlada je zopet vsa sredstva upotrebila, da bi bil njen kandidat izbran, pa vse zastonj; svestni graničari izbrali so z 1900 glasovi večine kandidata narodne stranke, D. Polita Desamčiča. D.

Domače stvari.

— (Upravni odbor „narodne tiskarne“) je imel v pondeljek 6. aprila sejo.

— (Pri slov. katoliško-političnem društvu „Slovenija“) so v pondeljek sklenili, da se volitve v ljubljanski mestni zbor, ki bodo ta mesec, ne bodo udeležili. — Ali bi ne bilo dobro, da bi narodni volilci iz svoje inicijative sešli se, kandidate postavili in volili? Če prav Slovenci prvič propademo, da bi le enkrat iz te Costove pasivitne mizerije ven prišli.

— (Slovensko gledališče). V četrtek 9. t. m. se boste na korist gospe Odi-jeve, pevkinje in igralki slov. dramatičnega društva in gospoda Šušteršiča predstavljale dve igri. Prva je: „Sovraštvo med brati in sprava“, resna igra v 2 dejanjih, spisal g. Josip Gecelj; v tej igri ima g. Gecelj (Kocelj) glavno nalogo. Druga igra „Visoki C“, dobro znana po svojih komičnih spletkah bo gotovo vzbujala mnogo smeha. — Za večletno marljivo delovanje kot pevkinja in igralka je gospa beneficijantinja gotovo zaslužila, da se bodo prijatelji slov. dramatike prav obilo v hramu Talije sešli, kar jej iz srca želimo.

— (G. Ulaga), urednik „Sl. Gosp.“ je tudi izstopil iz upravnega odbora banke „Slovenije“.

— (Iz Šmartina pri Litiji) se nam piše: Kakor se zdaj sploh kaže, bode letošnja letina dobra, breskve na solnčnih krajih uže cvetó. Le žalibog, da bolezni posebno med otroki tukaj in v okolici hudo razsajajo, posebno škardatinka. O hujškanji zoper konfesionalne postave pri nas nij ničesa slišati, kajti naši duhovniki so v tem obziru, kakor sploh, še precej pametni in previdni.

— (Iz Metlike) se nam piše: Gladne 2letne kuge je vendar enkrat konec. Obravnava bo pokazala, koliko je škode storila. Nekateri se ve so imeli dobička od nje. Tako je na tem nezmožnem svetu. Kedaj vendar odide kordon? Občine si žele živinskih sejmov, ne pa, kar nij več potrebno. — Zdaj imamo zopet silno sušo, več občin je brez vode, dan na dan jo vozijo reveži po več ur daleč iz Metlike. Pozor gospod referent, pozor gospodje okrajne cenilne komisije v Črnomlju.

— (Iz Maribora) se nam piše: Javni zbor vinorejcev in vinskih krčmarjev bode v soboto 11. aprila dopoldne o 10. uri v Gützovi

slušali. Jaz ga imenujem za svojega namestnika tukaj na zemlji. —

Ali Jezus Kristus nij nikjer o tem govoril, tedaj tudi nij mislil cerkvi poglavarja postaviti. Marveč obečavši apostolom prestol, da sodijo onih dvajset plemen izraelskih, obečal je to vsem dvanajsterim, a nij rekel, da bo eden prestol nad drugimi, in da bo ta Petrov. Kaj moramo tedaj iz tega molčanja sklepati? Razum nam kaže, da Jezus Kristus nij namere imel, sv. Petra za poglavarja apostolskega zbora postaviti. —

Ko je Jezus Kristus apostole za osvoboditev sveta razposlal, dal je vsem enako moč in obečanje sv. duha. Dopustite mi, da gori rečeno ponavljam.

Ko bi bil Kristus mislil Petra postaviti za svojega namestnika, gotovo bi ga bil tudi za višjega zapovednika nad svojo duhovno vojsko imenoval. —

Jezus Kristus je, kakor nam sv. pismo dokazuje, Petru in drugim apostolom prepovedal gospodovati, in silo rabiti, ali moč po-

zgledu poganjskih kraljev imeti. (Luk. 22, 25.) Da je Peter takrat papež bil, Jezus Kristus gotovo ne bi bil tako govoril, ker po našem ustnem poročilu je imel papež za znamenje duhovne in posvetne moči dva meča v roki. Ena točka, moram reči, iznenadila me je prav močno, katero sem si po dolgem umovanju tako-le raztolmačil: Ko bi bil Peter za papeža izbran, dopuščeno bi bilo njegovim sodrugom, poslati ga z apostolom Janezom v Samarijo, da tamkaj oznanjuje evangelij sina božjega.

Kaj bi mi, poštovani bratje, mislili, ko bi se v tem trenutku predrznili njegovo svetost Pija IX. in njeg. eksc. gosp. Plantiera v Carigrad k tamošnjemu patrijarhu poslati, da se ta obveže, da bo razprtiji na iztoku enkrat konec naredil? —

Ali tukaj postane za nas še važnejše vprašanje. V Jeruzalemu zbral se je občni cerkveni zbor, da napravi zaključek o vprašanji, katero je pravoverne razdeljevalo. — Da je bil Peter papež, kdo bi ta cerkveni

zbor sklicati imel? gotovo sv. Peter. Kdo bi bil v tem zboru predsedal? sv. Peter. Kdo bi bil zaključke cerkvenega zbora formuliral in obznanil? naravno, da zopet sv. Peter. Ali to nij bilo. Peter se je udeležil tega cerkvenega zbora kakor drugi apostoli, pa ne on, nego sv. Jakob je zbral glavni obseg, in ko so zaključki oglašeni, storjeno je v ime apostolov, starešin in bratov. (Ap. pov. 15.)

Delamo li mi tako v naši cerkvi? Bolje ko o tem predmetu premišlujem, bolje se prepričujem, da se v svetem pismu sin Janezov nikakor za namestnika cerkve držati ne more; in ko mi učimo, da je cerkev na sv. Petru ustanovljena, kaže nam apostol Pavel, o katerega veljavi dvombe nij, v svojem listu na Efežane (Pogl. 2, 20), da je cerkev ustanovljena na temelji apostolov in prerokov z glavnim ustanovnikom Jezusom Kristom.

(Dalje prih.)

dvorani v Mariboru. Predmeti zborovanja so peticije do državnega zbora in do ministerstva poljedelstva, financ in trgovine, zadevajoče: 1. ponarejevana vina, 2. postavljenje priskeženih vinskih mešetarjev, 3. uredjenje užitnine in 4. napake pri prevažanju vina na železnicah. Gre tukaj za važne interese. Da se varujemo in pospešimo, smo ta javni zbor sklicali. Častiti vinorejci in vinski krčmarji so vljudno vabljeni v prav obilnem številu priti. Kolikor živejše bode udeleževanje, toliko gotovejše smemo pričakovati izpeljavo svoje pravične stvari.

— (Odlikovanje). Štajerska kmetijska družba je pri svojem zadnjem obnem zboru zaradi zaslug v kmetijstvu se sreberno svetinjo odlikovala Filipa Kodermana, učitelja v Sternsteinu pri Celji, Franca Sijanica, nadučitelja v Negovi in Franca Zupanca, župnika pri sv. Nikolaju pri Slovenskem Gradcu. Darila po 20 gld. v srebru so tudi dobili: Vincencij Koemut, nadučitelj pri sv. Mariji v Puščavi, Ivan Novak, nagornjak pri Ljutomeru, Mihael Žnidarič, vincar v Radomerji pri Ljutomeru, Ivan Klenovšek v Ločah, Matija Freisteiner v Dramljah in še nekateri drugi.

— (Ljutomersko učit. društvo) ima v četrtek, 16. t. m. svoj občni zbor.

— (Požar.) Iz Šoštanja na slovenskem Štajerskem se nam piše 5. aprila: Po stari, pa prav neumni navadi so tudi pri naši farni cerkvi na velikonočno nedeljo streljali z možnarji, da se je zemlja tresla. Popoldne ob 4. uri, ko so minole večernice in so fantje strel za strelom sprožili pod lipo pred farno cerkvijo sv. Mihajla, nasproti lesenim se slamo pokriti pristavi mežnarje, začela je goreti pristava in precej potem tudi farovška pristava. Obe sti do tal pogoreli, samo živina se je dala rešiti. Največja nevarnost pa je bila za farno cerkev, katera ima star v gotiškem slogu zidan visok stolp. Veter žene plamen proti cerkvi in streha stolpa se užge na enem ogalu. Pogumni možje so hiteli pod streho stolpa, ter v dimu in plamenu odsekali kos strehe, kateri je gorel. In tako se je ohranil stolp in cerkev. Brizgalnice iz trga so prihitele, kar se je dalo in pripomagale, da ogenj nij segal na bližnji farovž in farno šolo. Ljudstvo se je silno hudovalo, zakaj se kljubu tolikim nesrečam še vedno ne zabrani streljanje, katero je posebno o velikonočnih praznikih navadno in uže dosti požarov prouzročilo.

— (Iz Notranjskega) se nam piše 5. aprila: Učitelji na Notranjskem so 1. aprila pobotnice k c. kr. davkarijam nosili. To se pravi, da je ces. kr. gosposka na omenjeni dan učitelje za nas vodila. Pa kdo je uzrok tega? — Dobili so učitelji od c. kr. okrajnega šolskega sveta oznanilo, v katerem se jim je naznanilo, da se jim odkazuje 1. apr. pri c. kr. davkariji njih plača, oziraje se na šol. postavo od 29. aprila 1873. To se lahko razume, da se uže težko pričakovanega naznanila zelo razveselili. Mislil si je marsikateri, da se bo velikonočne praznike malo oddahnil po tej, za učitelje revni in žalostni preteklosti. Pa kako je vsakemu učitelju srce upadlo, ko se mu je pri davkariji reklo: „Es ist noch nichts gekommen“.

— (Nesreča.) Z Notranjskega se nam piše: Včeraj se napotita dva dečka iz Nemške vasi v farno cerkev Slavinsko, da bi onda z ragljo boga strašila. Grede za-

gledata ob cesti dva čoka, katerih eden je bil družemu povprek položen. Pozabivši raglanje naredita si gugalnico, sedeta vsak na en konec čoka, ter jameta gugati se. Ko pa eden skoči raz čok, izgubi drugi ravnotežje, se zvrne na tla, čok se zvrne nanj, baš na glavo, s tako silo, da je takoj mrtev obležal. Pajdaš njegov to videvši, zbeži. Stoprv pozno so prišli ljudje in našli mrtveca pod čokom se zmečkano črepinjo. Odvalili so čok raz njega, a mrtveca pustili na mestu, da je prišla komisija.

— (Zanimiva najdba.) Z Rake na Dolenjskem se nam piše: Martin Zorko v Ardovu pri Raki je 2. aprila mislil kakih 5 seznjev od svoje hiše nasproti veže orehovo drevo vsaditi. Pol seznja v zemlji najde dva velika čudno narejena lonca s človeškimi kostmi. Lonca sta bila s kamenitimi ploščami obdana in obzidana. Zraven loncev je bil en komolec dolg meč, podoben sulici, poleg pa oklepje 3 do 4 palce dolgo in 3 palce široko, s čudnimi železnimi črkami. Plošče so bile po straneh obzidane. Kmet se je bil tako ustrašil, ko je to našel, da je popustil kopanje in zbežal, mislil je namreč, da je hudič to zakopal.

— (Iz Kroke) se nam piše slučaj zanimiv za živinozdravnike. Pes g. F. Pirca je bil od 2. marca t. l. do 3. aprila, to je 32 dni in noči brez vsega jedila in pijače po naključbi in nevedoma zaprt. Ko so ga našli pride ves omamljen, komaj da je bil še živ, h gospodarju in omahne na tla. Vendar je pa do denes uže toliko dober, ker po malem mleko dobiva, da bo ostal. Star še nij eno leto, pa je uže toliko skusil.

Razne vesti.

* (Nesreča na železnici.) Na Semeringu se je od tovrnega vlaka odtrgala po noči 2. t. m. mašina i ki zadaj poriva in s tako hitrostjo bežala navzdol, da je mašinist nij mogel vstaviti. Trčila je s tako silo ob drug tovrnen vlak, ki jej je nasproti prišel, da je za mnogo tisočev škode naredila in sedem ljudi močno poškodovala.

* (Na Dunaji) so v kratkem času 3 umori prigodili se, in nobeden morilec še nij najden. Slabo spričevalo za dunajsko policijo.

* (Verski fanatizem.) Iz Meksike se poroča, da je tam 10. pr. m. v državi Jalisco nek duhoven z neko pridigo množico vernih tako naščuval, da so udrli v stanovanje protestantovskega popa in ga ubili. Vlada je vojakov poslala, ki so fanatizirane upornike ukrotili.

* (Amerikanske reklame.) Evropski obrtniki delajo umetna naznanila v časnikih. Eno je po strani tiskano, drugo zopet navskriž, na tretje kažejo zopet z vseh krajev roke, itd. Toda Amerikanci jih v vsem prekose. Tako je na prim. v Novem Jorku dal neki agent tiskati veliko molitvenih knjig, pa jih je dal razdeliti na vseh cerkvenih uhojih med verne. Na desni strani je bila povsod molitev, na drugi pa naznanila. Še več. V nekem novem mestu v daljnem zapadu je neki obrtnik najel prižnico v cerkvi in je po vsi samih časniških naznanil pripopal. Pa to še vse nij nič proti temu, kar zdaj - le pride: V pekem mestu si je neki špekulant najel hrbe vseh policajev za velik denar, ter po njih obeša priporočevanja in naznanila svojega blaga.

Narodno-gospodarske stvari.

— Za gospodarje. Nij ga skoraj sadeža, ki bi kmetu trud tolikanj povrnil, kakor sejanje sladkorne pese in cikorijske

korenine. V deželah, kjer se gospodarji umno pečajo z njenim pridelovanjem, je gospodarstvo tudi jako razcveteno. Tako na Nemškem, posebno okoli Magdeburga, tako na Češkem, ki je v gospodarstvenem in obrtnijskem obziru prva dežela v Avstriji. Pa saj nij čudo, kajti pesa koristi na dve strani: 1. Zboljšanje zemljo. Zemlja se ne boljša samo z močnim gnojem, ampak tudi še posebnost s tem, da se globoko in pridno obdeluje; da se jej odpravlja škodljivi plevel, ter da se pametno na njej vrste sadovi in setve. Sladkorna pesa posebno zahteva, da je treba paziti na vsa ta pravila umnega kmetovanja. Torej vidimo, da po tistih krajih, koder se pametno sadi sladkorna pesa, kmetijstvo napreduje in cvete, ter da zemlja daje mnogo mnogo več pridelka. Sladkorna pesa torej tudi 2. množi bogatstvo.

Pridelovanje sladkorne pese novce naravnost in nenaravnost množi; nenaravnost, kakor je bilo uže rečeno, s tem, ker potlej mnogo obilnejše rodi zemlja, katera torej dobi tudi večjo vrednost, ker se njena cena sodi po tem, kolikor daje pridelka; naravnost s tem, da našim kmetovalcem daje nov sadež, iz katerega bode zmerom gotov denar.

Toda sem do zadnjih časov se nijso naši gospodarji s pridelovanjem pese in cikorijske skoraj nič pečali, akoravno je naša kranjska dežela v vsakem obziru za to prav ugodna. Še le nekoliko let sem je začelo nekaj kmetovalcev sejati sladkorno peso in cikorijsko, odkar sta namreč gospoda sinova Avgusta Tschinkelna v Ljubljani napravila fabrike za surogatno in figovo kavo, katera fabrika je podružnica podvzetij na Češkem. Ta dva gospoda sta začela saditi sladkorno peso in cikorijsko na lastnih in na v najem vzetih posestvih. Preveč bi rabili prostora, ko bi hoteli velike dobičke popisovati, ki jih daje sajenje teh dveh sadežev. Zato naj zadostuje, ako omenimo, da ako je le količkaj letina, se pridelava na enem oralu 300 do 400 centov pese ali 250 do 300 centov cikorijske; cent pese po 55 kr., cikorijske po 1 gl. 20 kr. daje pri prvi 165 do 200 gl., pri drugi 300 do 360 gl., delo stane vse skupaj k večjemu 24 do 26 gl., tedaj ostane jako lep dobiček, ker gospoda Tschinkelna razen tega kupita naj bo kolikor hoče sladkorne repe ali cikorijske po ceni, ki jo vsako leto za gotovo postavita, in precej plačata. Ako pa pridelovalec uže za trdno ve, da bode svoje blago lahko prodal, je to gotovo velik dobiček in veliko olajšanje zanj. In to bode manjše in večje gospodarje izpodbujalo. Mi pak mislimo, da le njim dobro hočemo, ako njihovo pozornost obrachamo na tako važen in izdaten oddelek gospodarstva.

In s tem se zveže na Kranjskem gospodarstvo z obrtnijo, in le na ta način zamore narodno gospodarstvo do cvetja dospeti. Gospoda Tschinkelna, ki sta za prospeh gospodarstva na Kranjskem tako zavzeta, sta zato vse, kar je potrebno pri pridelovanju pese in cikorijske, spisala v majhen knjižici pod naslovom: „navod o pridelovanju sladkorne pese in cikorijske korenine“, in sta, kakor nam poročata, pripravljena, poslati jo franko vsakemu posestniku, občinskemu predstojniku, župniku, učitelju itd. v enem ali več iztisih. Ravno tako gospoda Tschinkel povabljata vsakoga, ki ima veselje, naj si ogleda njihovo gospodarstvo v Ljubljani ali v Gresupljah pri Šmariji. Tudi dajeta najboljša seme sladkorne pese, katerega je 12 do 15 funtov za oral treba, in je po 30 kr., seme od cikorijske pak, katerega se 6 funtov za oral porabi, in je po 1 gl. 30 kr. funt — vsakomu, kdor ga želi za poskušnjo — zastonj. Gospodarji, ne bodite leni! Poskusite to, ki se vam tako ponuja, sreča vas išče, ne bodite zaspani! Koncem opozorujemo na naznanilo na zadnji strani.

Pošlano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov.

Revalesscière du Barry v Londonu.

Nobena bolezen ne more izvrstnej Revalesscière du Barry zoperstaviti se in odstrani taista brez leka in brez stroškov vse bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučih, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprabavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nočestosti, skalno silo, ožonost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekom zoprstavljal se:

Spričevalo št. 57.942.

Gleinach, 14. julija 1873.

Vašej Revalesscière imam razen Bogu v mojih strašnih boleznih v želodci in čutnicah življenje zahvaliti.

Janez Godec,

provizor fare Gleinach,

pošta Pod goro pri Celovci.

Spričevalo št. 62.914.

Weskau, 14. septembra 1868.

Ker sem dolga leta za kronično bolezen zlate žile, na jetrah in zapor vsakovrstne zdravniške pomoči brez uspeha rabil, sem pribežal v svoji obupnosti k Vašej Revalesscière. Ne morem se ljubemu Bogu in Vam dovolj zahvaliti za dragi dar narave, kateri je za me velika dobrota bil.

Franc Steinman.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravljenje.

V plehastih puščicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v puščicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birn-

bacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Tuji.

5. in 6. aprila.

Maribor: Holeček, art. stotnik iz Kamnika.

— Pajk, profesor iz Maribora.

Pri Slonu: Mejač, trgovec s soprogo, Parisolaique Josip iz Maribora. — Oberster iz Karlovca. — Valič z Dunaja. — Modile iz Celovca. — Masek iz Saleburga. — Wiederman iz Trsta. — Dr. Kraus iz Vipave. — Kandernal, ces. kr. prof., Walleck iz Trsta. — Fingerman z Dunaja.

Pri Malič: Stampf iz Prage. — — Grozdanič, suknar iz Zagreba. — Kurzthaler, veliki fabrikant iz Doržale. — Kocijančič, Ponacki iz Trsta. — Fakler, potnik, Möller, prof., Kürschner, prof., Oberbauer, potnik, Zilger, potnik, Pavlinovič z Dunaja.

Pri Zamoreci: Samič, Matevž iz Grada. — Pečnik, Küsti iz Kranja. — Gomišek iz Solkana. — Godina iz Trsta.

Zdravnik za zobe

Dr. TANZER,

docent zobozdravja v Gradcu,

pride, akoravno je zdaj o veliki noči zadržan, tudi letos zaradi svojih zobozdravnih in zobotehničnih ordinacij, kakor poprejšnja leta, v Ljubljano, k „Hôtel Elefant“, in bode naznanil svoj prihod osem dni poprej po časnikih.

Njegova c. kr. priv. sredstva za ohranjenje zob: Antiseptikon, ustna voda, zobni prah in zobna pasta, se dobivajo v Ljubljani pri gg.: Mahru, Birschitzu in Gutkowskemu in v apotekah v Kranji, Loki, Kamniku in Celji.

(92)

Dunajska borza 7. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	69 gld.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	74	25	„
1860 drž. posojilo . . .	103	50	„
Akcije narodne banke . . .	962	—	„
Kreditne akcije . . .	197	75	„
London . . .	112	50	„
Napol. . .	8	99	„
C. k. cekini . . .	—	—	„
Srebro . . .	105	90	„

Minka Vilhar

je v četrtem letu svoje starosti, veliko soboto umrla.

Prežalostni njeni starši se iskreno zahvaljujejo čestitim sorodnikom in znancem za blago sočutje. (91)

V drugi mestni 4 razredni ljudski šoli se bodo **12. aprila** in sledeče nedelje tisti rokodelski učenci, ki sedaj ne obiskujejo nobene šole, v novi meri in tehti ob 10. uri dopoldne brezplačno podučevali. Oglasuje se omenjeni dan v ravnateljski pisarni v licealnem poslopju. (89—2)

Krajni šolski svet

za glavno mesto Ljubljana 1. aprila 1874.

Za gospodarje!

Podpisana firma naznanja s tem, da tudi letos kakor vsako leto, oddaje

najboljše seme sladkorne pese

po 30 kr. funt,

in najboljše seme cikorijine korenine pa zastonj

daje vsem onim p. n. gospodarjem, ki se hočejo pečati s sажenjem **sladkorne pese in cikorijinih korenin** in da dalje

kolikor se hoče **sladkorne pese** po ceni . . . . . 50—60 kr. } za cent
„ „ „ **zelene cikorijine korenine** po ceni . . . 1 gl. 20 kr. }

loco fabrika v Ljubljani ali loco kmetija Gresuplje pri Šmariji **proti takojšnji plači** prevzema.

Ob enem naznanja, da je vse, kar je vredno in potrebno, da gospodar ve o pridelovanju **sladkorne pese in cikorijine korenine**, zbrala v mali, slovensko in nemško tiskani knjižici, katero, ako se zahteva, gospodarjem, ki se zato zanimajo, **zastonj in franko** pošilja.

Zraven tega je podpisana firma pripravljena, dati v omenjeni nameri vsakojako pojasnjenje, ter povablja gospodarje, ki hočejo nasajenje sladkorne pese in cikorijine korenine poskusiti, naj si dotična gospodarska orodja ogledajo, oziroma pregledajo njihovo gospodarstvo v Ljubljani in v Gresupljah pri Šmariji.

(90—1)

Avg. Tschinkelna sinova.